

Referat-20 godina SRP-a

Drugarice i drugovi, poštovani uzvanici i gosti!

Pao je dogovor, po mom mišljenju veoma opravdan, da obilježimo osnivanje i 20 godina postojanja SRP-a, naravno ne zato što možemo izložiti neke naročito blistave uspjehe u tom 20 godišnjem nastojanju, jer njih nažalost nije ni bilo, a ja bih rekao niti ih je moglo biti, već da ohrabrimo naša nastojanja u realizaciji toga moralno-političkog i društvenog projekta u sadašnjosti i budućnosti a u skladu s time i da izrazimo dužna priznanja pojedincima i grupama koji su do sada a osobito na samom početku, dali svoj nesebični doprinos. Jednako tako nemamo ni razloga za posipavanje pepelom jer smo tobože suviše griješili, pa su eto sada i rezultati izostali. Ne, sile s kojima smo se sudarali, bile su neusporedivo jače od naše volje. Zato o našem dosadašnjem djelovanju možemo govoriti više o hrabrosti nego o neuspješnosti.

Naravno da u ovom svečarskom referatu, nećemo ulaziti u šire analize stvarnih kadrovskih organizacionih materijalnih i akcionih problema SRP-a, već ostajemo na povijesnom aspektu i naprosto prisjetiti se u kojim povijesnim okolnostima i zašto je SRP nastao, kako je nastao, rastao i što je nastojao i koji su mu bili operativni dometi i na kraju kojim putem treba da ide.

U kojim povijesnim okolnostima i zašto je SRP nastao

U takozvanoj tranziciji u Hrvatskoj kao procesu izlaženja iz socijalizma, koji je u četiri i pol desetljeća, ostvario velike rezultate u razvitku proizvodnih snaga i u materijalnom i u duhovnom napretku društva pod geslom privatizacije, a tobože radi razvitka slobodnoga poduzetništva na slobodnom tržištu tzv. tranzicijska politika ekspropriira društveno vlasništvo (zajedničko i lično vlasništvo svih radnika) koga su u socijalističkom periodu stvarali i njime upravljali, ukida radničko samoupravljanje poduzećima, nemilosrdno rasparčava pa i uništava zatečene privredne kapacitete velike privredne sisteme, (OUR-i, SOUR-i i Poslovne zajednice), obezvjeđuje rad i veliki broj radnika baca na ulicu ili u mizerne mirovine.

Podržavljenjem društvenog vlasništva i ukidanjem samoupravljanja radnika koji ne samo da su upravljali poduzećima i društvenim djelatnostima, nego su i sve više ovladavali cjelokupnim procesom društvene reprodukcije i postajali vodeća snaga društva, ekspropirani su, opljačkani i svedeni na gole prodavače svoje radne snage, prepušteni milosti svojih novih gospodara i tako i socijalno i politički vraćeni u prezrenu radničku klasu 18. i 19. st.

Privatizacijom podržavljenog društvenog vlasništva od strane nove HDZ-ovske tobože hrvatske države, uglavnom prema novoj ideološkoj pravovjernosti, patetičnom domoljublju, podaničkom mentalitetu, prevratničkim i ratničkim zaslugama, nastaje nova klasa vlasnika etatističko tajkunskog karaktera, parazitska i lopovska po svojoj prirodi, nesposobna da organizira proizvodnju izradi strategiju razvitka i upravljanja poslovima, premda je u svoju službu stavila gomilu menadžera prebjega, regrutiranih iz bivšeg socijalističkog poslovodnog sloja te iz redova običnih i nadobudnih špekulanata sa ulice. Ta nova klasa umjesto slobodnih proizvođača (radnika) , preuzima vodeću ulogu u društvu i uspostavlja svoju tobože demokratsku vlast. Već i prosječno obrazovanom čovjeku, moglo bi biti jasno da ovdje nije semantički ni sadržajno riječ o tranziciji već o restauraciji, dakle o kontrarevoluciji. Semantički pojam tranzicija, označava prijelaz iz nižeg oblika ili stanja u viši, dakle korak naprijed a ovdje je riječ o koraku natrag iz višeg samoupravnog proizvodnog i društvenog odnosa, natrag u najamni odnos, iz pune neposredne demokracije u krnju predstavničku demokraciju.

Osim što je u potpunosti promijenjena socijalno politička stratifikacija društva krahirala je i privreda.

Ciljanom nastajanju i jačanju nove etatičke tajkunske klase, prilagođena je i cjelokupna ekonomska politika a razvojne nije ni bilo. Uvodi se monetarizam čiji je glavni cilj stabilnost cijena i kurs domaće valute (nerealna) radi očuvanja vrijednosti zgrnutog tajkuskoga kapitala a na štetu razvitka i novoga zapošljavanja jer monetarizam ne osigurava dostatnu akumulaciju za nove investicije, već jedva za parazitsku potrošnju i preskupu državu kao isključivog instrumenta vlasti novonastajuće tajkunske klase.

Prve neposredne posljedice su drastičan pad proizvodnje i to industrijske čak za 50 % a a poljoprivredne za 30 % te gubitak pola milijuna radnih mjesta. Sve više se uvozilo i trgovalo što je uništavalo domaću proizvodnju. Otpočeo je proces deindustrijalizacije a time i tehnološkog zaostajanja pa je privredna struktura poprimila obilježja zemalja trećega svijeta koje karakterizira laka industrija, izvoz sirovina i uslužne djelatnosti koje servisiraju potrebe stranog kapitala.

Strani kapital je preuzimao najvrijednije industrijske pogone i preuzeo sve banke, čime je dezartikulirao domaću privredu i usmjerio njene multiplikativne učinke prema vanjskim centrima i sa izvozom profita banaka, blokirao autodinamizam domaćeg razvoja. Investicije su pale jedva na razinu vrijednosti amortizacije. Troškovi centralizirane rastrošne države, više se nisu mogli alimentirati iz domaće akumulacije, pa je otpočela rasprodaja supstance i potom i vanjsko zaduživanje što je vanjski dug dovelo na razinu od 85% BDP.

Procvala je korupcija i kriminal a procjena je, da je iz zemlje u inostranstvo prebačeno oko 45 milijardi eura.

Drastično je pala kvaliteta života i perspektive svih, osim možda malobrojnih novopečenih bogataša pa je sada već na djelu i iseljavanje mladih ljudi koji u Hrvatskoj više ne vide perspektivu. Hrvatske se tako umjesto na putu razvijenom kapitalizmu „centra“ našla na putu prema južnoj Americi, Africi i dijelu Azije, dakle trećem svijetu i strovalila se u provaliju iz koje se neće ni brzo ni lako iščupati. Čak i formalnim ulaskom u EU bit će nerazvijena periferija usred Europe.

Za ostvarivanje glavnog cilja a to je preuzimanje društvenog kapitala u malobrojne društvene ruke, kontrarevolucija je uspostavila svoju državu, za koju tepe da je nacionalna a koja u svojoj biti nije ništa drugo do diktature kapitala nad radom, odnosno nove tajkunske klase nad radničkom klasom. Glavno sredstvo za ostvarenje tih klasno-kapitalističkih ciljeva bio je rat, pa time i neizbježan a nacionalizam i separatizam pomoćni instrumentarij u ostvarenju toga cilja. U suštini to je bio klasni a to znači građanski rat a nipošto domovinski jer novonastala preobražena država nije donijela emancipaciju nacije nego porobljavanje njenih radnih masa. Sve dok je porobljen njen radnik, a oni čine većinu društva, ne može biti slobodna ni nacija. Iz istih razloga, bez vlasti radničke klase ne može biti ni demokracije.

Stara ljevica u izrazu SDP-SKH koja je na prvim višestranačkim izborima doduše poražena ali je još uvijek imala veliku podršku birača u iznosu od čak 33 %, nije se ozbiljnije suprotstavila tom nasrtaju. Kontrarevolucija je donijela i svoje građansko-liberalne poglede na ulogu ljevice gdje se naravno, prešućuje postojanje klasa i klasnih suprotnosti i pod demokracijom podrazumijeva usklađivanje interesa pojedinaca i socijalnih grupa a ne klasa za što je sasvim dovoljan pluralizam u političkoj sferi a prešućuje ekonomsku sferu u kojoj kapitalistička klasa ima apsolutni monopol. Zna se da onaj koji vlada ekonomijom vlada i politikom, a Parlament se pretvara u kokošinjac što se i u Hrvatskoj vrlo brzo pokazalo. Razumije se onda da liberalna definicija uloge ljevice, poimlje ljevicu samo kao jednu od latica u cvijetu idilične parlamentarne demokracije koja kapitalistički poredak u stvari ničim ne može dovesti u pitanje. Tako se u ljevicu svrstavaju ne samo oportunističke stranke, nego i one koje sa interesima radničke klase nemaju ama baš nikakve veze. Istinska ljevica dobiva pejorativni predznak „ekstremna“. U želji da ostane

u igri vlasti a ne da se bori za dnevne i historijske interese radničke klase nova-stara ljevica u potpunosti je prihvatila taj liberalni pogled.

Inače, padom berlinskog zida nastupilo je vrijeme doktrinarnog eksperimentiranja i ljevica ne samo u Hrvatskoj nego i diljem svijeta, više razmišlja kako pobjeći od svoje paradigme nego kako je ostvarivati u novim uvjetima. Veoma daleko u tome otišao je već reformirani SDP-SKH i preobrazio se u renegatsku socijaldemokraciju odnosno u potpunosti odustao od borbe za socijalizam što je bio smrtni udarac ljevici u Hrvatskoj.

Sve je to bez puno medijske buke a vjerujemo i komunikacije sa članstvom, obznanjeno u Programskoj deklaraciji praktički nove partije SDP 1991.g. Ključna poruka toga dokumenta glasi; „da je rat koji je već bio u toku presudni politički događaj u povijesti Hrvatskog naroda u drugoj polovici 20. st. on će poput Drugog svjetskog rata, odrediti budućnost Republike, interese, vrijednosti i nazore svih njenih građana. On će utjecati na prevrednovanje cijele povijesti Hrvatske poslije Drugog svjetskog rata. To će pogoditi i tradicije na koju se oslanja SDP-SKH u obje njene bitne dimenzije; jugoslavenskoj i socijalističkoj“. Dakle, razarajući nastup kontrarevolucije nova partija smatra prirodnim tokom stvari čemu se treba prilagoditi a socijalističke tekovine prepustiti prevrednovanju.

Ne samo Jugoslavija već i socijalizam i vodeća uloga radničke klase u društvu nestali su iz fokusa političkog interesa SDP-a a time klasna teorija i klasna borba. Time je nestala i potreba da se zbunjeno i ugroženo radništvo organizira kao klasa a ljevica kao njena usmjeravajuća snaga u ostvarivanju njenih ekonomskih i historijskih interesa u sudaranju sa monopolom novonastale tajkunske klase i njenom novom državom.

Umjesto radničke klase, narod odnosno nacija (hrvatstvo) postaje temeljna socijalno politička kategorija koja se ne rastvara na elemente. Sve se prepušta idiličnoj romansi socijaldemokracije i zatvaraju se oči da tu pred nama privatizacijom nastaju dvije antagonizirane klase kako ona vlasnička tako i ona najamna, čiji se interesi ne mogu ostvarivati prostim usklađivanjem, što naročito vrijedi za historijske interese radničke klase. Razumljivo je onda da preobražena partija nije vidjela agresiju na radničku klasu ukidanjem radničkog i društvenog samoupravljanja i privatizacijom (pljačkom) društvenoga vlasništva a time i na naciju, već samo onu na novu državu koja je netom porobila radničku klasu. Ona naravno nije razumjela da obje agresije dolaze iz istog ideološkog obrasca (hegemonističkog) i da su stoga obje jednako kontrarevolucionarne, te da izlaz nije bio u vladi nacionalnog jedinstva već naprotiv u žestokoj političkoj borbi protiv kontrarevolucionarne vlasti a za interese radnika i naroda, jačanjem i objedinjavanjem snage ljevice u Hrvatskoj. Jedino se na toj osnovi mogla spriječiti agresija i rat (i ona na radničku klasu i ona na teritoriju) jer u ratu je samo kontrarevolucija ostvarila svoje ciljeve. Poslije svega SDP niti jednim činom nije pokazao da želi zaustaviti ili barem ublažiti restauraciju kapitalizma u Hrvatskoj već se oboružao da ga zajedno sa HDZ-om održava u kliničkom životu. Čak što više SDP se pokazao i grobarom ljevice u Hrvatskoj, privlačeći karizmom stare partije lijevo biračko tijelo a koalirajući sa konzervativnim i liberalnim strankama i zaobilazeći novonastajuće lijeve grupacije u najširem luku.

Kao kritika te više nego oportunističke pozicije SDP-a ali i prepoznatljivoga nacionalizma, nastajao je niz manjih lijevih grupacija i stranaka koje su doduše dolazile i odlazile jer lijevo glasačko tijelo u strahu od HDZ-a, nije na izborima SDP-u gledao u zube a tu pojavu malih stranaka na ljevici doživljavao je kao rasipanje na ljevici i ostavljao ih bez podrške na izborima. Nije im pomagalo ni to što su u svoje redove prikupile više viđenih ljudi iz javnog života nego što ih je još ostalo u SDP-u. U taj red stranaka ulaze: DA, SDU, ASH, JSDS, RS, BB, LJH i neke druge.

Sve te stranke inače sa slabašnim brojem članstva ali sa značajnim brojem viđenih ljudi iz socijalističkog perioda koje su okupile, i ako sve odreda oštri kritičari Račanovog renegatskog

kursa, u biti bile su stranke socijaldemokratske paradigme sa naglašeno lijevim stavovima ali nisu eksplicitno postavljale zahtjev za socijalizam. To je više bilo neko novo iskrenje, na ljevici nego, neka nova vatra. Stipe Šušvar je u „Hrvatskoj ljevici“ to stanje slikovito opisivao kao „virtualna ljevica“ što je neka vrsta novoga buđenja i u svakom slučaju pozitivna pojava, ali još ne dovoljna za kompenzaciju praznine koja je nastala Račanovim renegatstvom.

Povijesni trenutak naprosto je vadio za istinskom ljevicom koja zna da se interesi kapitala i rada na duži rok ne mogu uskladiti i da su to nepomirljive suprotnosti koje se mogu prevladati samo ukidanjem kapitalističke klase i kapitalističkog proizvodnog odnosa i uspostavljanjem vladavine rada, odnosno vlasti radničke klase kao prijelaznog rješenja prema emancipaciji svih društvenih slojeva u slobodne proizvođače. To je, dakle, posve drugi pogled na povijesnu ulogu ljevice. Prema tome govoriti o ljevici znači govoriti o klasnoj borbi, o konstituiranju radnika kao klase, o njenoj političkoj organizaciji sa ciljem borbe za duboke društvene promjene i posve novom neposrednom obliku vladavine od strane radnih masa.

Ako bi ljevica pristala na buržoaski pogled na demokraciju i uložila ljevice u njoj, ona bi sebe isključila sa povijesne pozornice a radničku klasu prepustila prokletstvu trajnog robovanja sve do jednog dana ove ili one snage tim proturječnostima konačno ne bi učinile kraj. Doduše, treba reći da ljevica nužno ne odbacuje parlamentarizam ovdje i sad, već ga koristi kao politički prostor svoga djelovanja, ali on u konačnosti ljevicu ne zadovoljava kao oblik istinske demokracije jer ne može izraziti neposredan utjecaj masa i istinsku slobodu čovjeka, čemu ljevica u konačnosti teži.

Osnivanje SRP-a njegovo nastojanje i dometi

Osnivanje SRP-a je neka vrsta sublimacije saznanja o potrebi očuvanja dostojanstva tekovina socijalističke izgradnje uz otklon onoga što je povijesno prevladano i potrebi njihovog daljnjeg razvijanja, saniranja posljedica razornog učinka restauracije od 90-ih raspada stare ljevice, i regrutiranja političkih snaga koje će to artikulirati. Istina, nitko od ljudi koji su to inicirali nije očekivao da će se uskoro naći na pijedestalu vlasti ali su smatrali da to naprosto treba inicirati kako zbog njihove životne dosljednosti tako i sadašnjosti i budućnosti osobito novog potomstva, ne samo našeg nego i cijelog svijeta. Samo su naivni mogli vjerovati da nakon poraza 90-ih i brutalnog nastupa kontrarevolucije koja je još u punom zamahu istinska ljevica može uspješno voditi ravnopravnu borbu za vlast, jer je tobože na djelu demokracija. Ne, na djelu je kontrarevolucija koja ulaže i posljednji atom snage da ograniči istinsku demokraciju, tolerirajući čak i profašističke i klerikalne elemente u borbi protiv stasanja ljevice. To se u daljnjem razvoju toka stvari i potvrdilo. Okolnosti u kojima smo se našli bile su za nas veoma ograničavajuće.

Ljudi koji su se oko ideje osnivanja SRP-a okupljali, bili su uglavnom kadrovi stare ljevice koji su prepoznali Račanov renegatski kurs i koji su već participirali u pokušajima nastajanja naprijed opisanih, lijevih grupacija i stranaka kao kritika toga kursa ali su u ideji osnivanja SRP-a vidjeli veću garanciju uspjeha. No bilo je i onih koji prije nisu participirali u politici što je bilo ohrabrujuće.

Osim pojedinačnih privatnih kontakata koji su otpočeli već od 1963.g zvaničan početak osnivanja SRP-a možemo smatrati sastanak grupe 14 drugova u kući našeg poznatog sindikaliste Vlade Mihaljevića maja 1996.g. u Fužinama. U grupi je bio i dr. Stipe Šušvar, koga smo zbog njegove karizme svi u mislima nominirali za vođu buduće partije.

Na sastanku grupe na široko se razgovaralo ali zaključak je bio samo jedan; da se formira zvanični inicijativni odbor za pripremu osnivanja nove partije.

Inicijativni odbor konstituiran je već krajem juna iste godine u Slovenskom kondomu u Zagrebu pred punom dvoranom u kojoj je bilo više od 80 prisutnih, uglavnom sve redom viđenih

ljudi istaknutih aktivista iz socijalističkog perioda. Za predsjednika inicijativnog odbora izabran je Stipe Šušar a za tajnika Ivan Plješa. Na Inicijativnom odboru u dužoj raspravi već su se naravno između više različitih prijedloga iskristalizirao današnji naziv partije, zastava i amblemi.

Predsjednik Inicijativnog odbora Stipe Šušar dobio je zadatak da formulira prijedlog Programske deklaracije.

Pripreme za Osnivačku skupštinu, trajale su gotovo godinu dana. Osnivačka skupština održana je 25. 10.1997.g. pred punom dvoranom delegata i uzvanika, kazališta „Vidra“ u Zagrebu. Za prvog predsjednika partije izabran je Stipe Šušar a za prvog potpredsjednika Ivan Plješa, te sva tijela stranke; Glavni odbor, Predsjedništvo, Statutarna i Nadzorna komisija. Iako političke okolnosti za nas tada nisu bile dobre, atmosfera je bila veoma optimistična čak i razdragana.

U samoj izgradnji i jačanju partije u svih ovih 20 godina, pred očima smo imali tri trajne intencije:

Prvo, da širimo članstvo organizacije na terenu, afirmiramo rad centralnih organa, uspostavimo živu komunikaciju predsjedništva sa terenom i osiguramo materijalna sredstva za izgradnju partijske infrastrukture i uspješan rad partije.

Drugo, da kritičkom analizom stanja u društvu osvježujemo javnost ali i da ne ostajemo samo na kritici već da istovremeno nudimo i svoja rješenja.

Treće, da se izgrađujemo kao partija istinske ljevice i da postanemo središnja stranka okupljanja tih snaga u Hrvatskoj.

Nije moguće kvantificirati, koliko je energije i nadanja uloženo u ostvarivanju navedenih intencija tokom 25 godina putem brojnih radnih sastanaka, konferencijama za različite medije, tribinama, neposrednim pojavama na raznim masovnim protestima građana širom Hrvatske protiv zvanične vlasti, neposrednim sindikalnim prosvjedima radnika u pojedinim poduzećima izlaženju na parlamentarne i lokalne izbore, izdavanju biltena i internih novina, izradi raznih programskih dokumenata, suradnji sa sličnim stranama partijama i slično. Ali, možemo reći mnogo, tim više što taj angažman nije bio ravnomjerno raspoređen. On se naravno, više odnosio na angažman užeg vodstva partije i njenih tijela nego samog članstva. U tom angažmanu permanentno su nas pratili problemi nepovoljne strukture i broja članstva nedovoljna motiviranost članstva da se aktivne uključe u javna djelovanja pa time i nezadovoljavajuća aktivnost organizacija na terenu i njihovo kritičko uključivanje u život svojih sredina, čime se jedino i moglo doprinosti afirmaciji SRP-a u lokalnim sredinama nedovoljnim brojem gradskih i općinskih organizacija i njihovo širenje, nedostatak materijalnih i finansijskih sredstava koja bi osiguravala optimalnu organizaciju i djelovanje tijela SRP-a i njegov ozbiljniji nastup u javnosti, nedostatak kreativnih kadrova osobito ljudi iz privrednog, obrazovnog, kulturnog i zdravstvenog života, nezadovoljavajuća komunikacija sa javnošću i jači utjecaj na javnost, kao i neki problemi vezani za liniju internog informiranja i rukovođenja. Kao možda najveći problem bila su gotovo zaključana vrata javnih medija.

Evo i nekih ostvarenih dometa. Najveći broj članstva bio je cca 2000 članova. Osnovano je 68 gradskih organizacija i 6 regionalnih od ukupno 9 po statutu. SRP je u svoje članstvo okupio veći broj viđenih imena iz privrednog prosvjetnog, kulturnog i političkog života, znanosti, kulture i umjetnosti. Najveća potvrda podrške SRP-u iz tih krugova je cca 100 članova savjeta SRP-a najvećim dijelom doktora znanosti i drugih visokoobrazovnih kvalifikacija.

Za sve vrijeme SRP je izlazio na parlamentarne i lokalne izbore. Četiri puta u svim izbornim jedinicama a samo na zadnjim izborima u pet izbornih jedinica, i to četiri puta samostalno a jednomu koaliciji. Najviše glasova na parlamentarnim izborima osvojio je na prvim parlamentarnim izborima 2000.g. i to 18.863 glasa što je tek 0,80 % ukupnih glasova, na drugim 2003.g. cca 15.000 glasova ili 0,68 % od ukupnih glasova a već 2007.g. i to u koaliciji sa ljevicom Hrvatske i nezavisnim NIDS cca 9000 glasova, a na sljedećim izborima još i manje.

Na lokalnoj razini izlazio je na izbore u manjem broju gradova i općina, ali je dobivao neuporedivo više glasova najviše 18 % i ušao u vijeća u pet gradova i općina.

Naravno da nitko od nas ovim dometima nije zadovoljan, osim možda činjenicom da smo opstali za razliku od svih drugih stranaka i malih grupa na lijevici koje u tome nisu uspjele, što bi moglo djelovati inspirativno za uspješniji nastavak.

Kojim putem treba da nastavi SRP

Svoju objektivnu snagu ne trebamo procjenjivati iz sjene dosadašnjih rezultata, već iz logike povijesnih kretanja i perspektive koje socijalističkim snagama nužno otvara sadašnja teška društvena kriza, ali i sve buduće, još teže krize koje će doći. Zato se borba mora nastaviti. Moramo produbljivati svijest i saznanja o svojoj povijesnoj misiji, pokazati javnosti da znamo koja su optimalna rješenja za održiv razvoj i humaniji život ljudi i nastaviti senzibilizirati javnost, a napose svijet rada i mlade, o potrebi njihovog neposrednog učešća.

Hrvatska je danas prožeta rigidnim kapitalizmom periferije i usisana u svjetski poredak kapitalističke vladavine sa polukolonijalnim položajem. Zahvaljujući tome, ona je iz stanja srednje razvijene autonomne privredne strukture i permanentnog ubrzanog razvoja, iz perioda socijalizma sve više poprimila obilježja zemlje trećega svijeta, razorene privredne i socijalne strukture sa većim zaostajanjem iza razvijenog kapitalističkog centra.

Razlog je očigledne destrukcije objašnjava prosta činjenica da promjene 90-ih nisu bile u korespondenciji s potrebama i razinom razvijenosti proizvodnih snaga društva i duhovnog ozračja 21. st., već korak natrag u povijesno prevladani proizvodni i društveni odnos i njemu odgovarajuće konzervativne društvene svijesti.

Unatoč tome novi poredak u Hrvatskoj, ustrajava u gotovo posvemašnom diskontinuitetu s dostignućima bivšeg socijalističkog sustava i sve što se u tom društvu htjelo i činilo u 45 godina, od 1945-1990.g., smatra se promašajem, zabludom pa čak i nasiljem nad Hrvatskim narodom. Radi se o konstelacijama svijesti koja se producira i nameće da bi se prikrio antiradnički i antinarodni karakter tih promjena a razlozi za neispunjena obećanja i izjalovljene nade restauriranoga kapitalizma, u cijelosti tražila i nalazila u tobože negativnom nasljeđu socijalističkog perioda.

No, SRP, razumije se ne prihvaća tu kritiku tekovina socijalizma u Hrvatskoj i Jugoslaviji sa tih kontrarevolucionarnih građanskih pozicija i pozicija poraženih snaga u 2. svjetskom ratu od kojeg polazi novo uspostavljena hegemonističko tajkunska klasa i njene tehno-birokratske prišipetlje i malograđanski oportunistički već tu kritiku prijednoga puta daje sa stajališta „revolucije“, odnosno ciljeva koje pred nas postavlja budućnost na liniji prijelaza iz klasno antagonizirane civilizacije i svekolike ljudske otuđenosti, povratku ljudskoj zajednici oslobođenoga rada i stvaralaštva i svestranoga razvoja ljudske ličnosti, dakle znanstveno.

Neosporna je činjenica, da sva proturječja i patnje čovjeka suvremene kapitalističke civilizacije kao što su nepodnošljiva nejednakost, siromaštvo, kriminal, ekonomske krize, klasno i ideološko sukobljavanje, terorizam, ratovi, divljačka hegemonija manjine koja je u svoje ruke koncentrirala ogromnu ekonomsku, političku i vojnu moć, svekoliku ljudsku otuđenost a sada i opća ekološka ugroženost zbog neograničene proizvodnje radi profita u ograničenoj prirodi, kao i mnoge druge nesreće svijeta u kojem živimo, proizlaze i metaboličke strukture kapitalizma kao načina proizvodnje i društvenog saobraćanja među ljudima, narodima i državama, ma koliko suvremena kleptokracija, licemjerno propagirala politički pluralizam i parlamentarizam kao dovršenu demokraciju, ali držeći naravno čvrsto u svojim rukama ekonomsku sferu i uvjete ljudskih života, nakon čega su političke slobode čista iluzija za ogromnu većinu ljudi.

Svjetski kapitalistički poredak sve manje može davati odgovore na suvremene zahtjeve. pa u kapitalističkom načinu proizvodnje, rješenje za svoj razvoj, osobito ne trebaju tražiti nerazvijene zemlje trećega svijeta među koje je sada svrstana i Hrvatska, a ona je krenula upravo tim putem, čemu i treba tražiti razloge svojih neispunjenih nadanja a ne u tobožnjem socijalističkom nasljeđu. Civilizacija je došla na razinu kada se radni čovjek mora othrvati od porobljivača rada i života, koji su mu kroz povijest stalno nametali i nameću, što je u njegovom interesu i za njegovo dobro a historijsko odijelo krojili po svojoj mjeri. Radni čovjek mora uvjete svoga života, a to znači uvjete i rezultate svoga rada preuzeti neposredno u svoje ruke.

Iz tih razloga nakon neuspjelih doktrinarnih eksperimentiranja na ljevici, istinska ljevica mora se vratiti pogledima znanstvenoga socijalizma. "Socijalistička društvena transformacija u viziju znanstvenoga socijalizma, dugotrajni je proces eksproprijacije svih eksproprijatora, svih društvenih pripadnika koji na bilo kojoj osnovi monopoliziraju prirodna dobra i proizvodna sredstva za rad i uvjete života, funkcije upravljanja i druge općedruštvene oblike ophođenja, duhovno djelovanje i tekovine kulture i civilizacije „(Dragičević). U toj transformaciji odvija se grandiozni povijesni proces čovjekova razotuđenja dvojakim putem; oslobođenjem radničke klase i oslobođenjem rada. Prvim se oslobođenjem proizvođači oslobađaju prisile drugih ljudi-industrijalaca, zemljoposjednika, menadžera, političara i birokrata-te tako stižu do odnosa zajedničkog posjedovanja (društvenoga, udruživanja rada, samoupravljanja i prisvajanja proizvoda rada). Drugom se revolucionarnom akcijom proizvođač oslobađa od prisile fizičkih potreba na temelju novih visokorazvijenih proizvodnih snaga – što mu omogućuje da djeluje univerzalno, prema svojih zajedničkim potrebama

No mi znamo i to da se taj veliki historijski prevrat ne ostvaruje samo subjektivnom voljom, već za to moraju postojati materijalni životni uvjeti. Zato u svom praktičnom djelovanju socijalistički pokret postavlja pred sebe najmanje tri zadatka; prvo, da izgradi i razvije materijalnu osnovu socijalističkoga društva, do onog stupnja na kojemu se više ne mogu održavati i razvijati u zastarjelim odnosima proizvodnje (kapitalističkim), drugo, da se iz temelja izmjeni način ljudske djelatnosti takvom promjenom čovjekovoga položaja koja ga lišava svake otuđenosti, treće, da sve to postiže temeljnim i masovnim mijenjanjem ljudi koji ih osposobljava za osnivanje i unapređenje novog društva (socijalističkog).

Mi smatramo da su u bivšem socijalističkom sustavu ostvarena značajna dostignuća na sva tri navedena zadatka koja se ne mogu ni poricati ni odbaciti već ih treba preuzimati odnosno restaurirati u sadašnjosti i sutrašnjici.

Stoga SRP baštini sve pozitivne tekovine socijalističke izgradnje, napose ideju i praksu radničkog i društvenog samoupravljanja i danas se pojavljuje kao partija kontinuiteta. U ostalom, ako smo 1990.g. na višestranačkim izborima izgubili, što označavamo kao poraz revolucije ne preostaje nam drugo nego krenuti iz početka, naravno u posve novim uvjetima što će zahtijevati izmjene i u strategiji, taktici i organizaciji a u međuvremenu analizirati razloge ne samo poraza nego i razloga prethodne pobjede jer poraz nije i propast revolucije.

SRP se, dakle, deklarira kao revolucionarna partija rada koja sublimira sve pozitivne tekovine socijalističke izgradnje do sada obavlja otklon od dijela taktike i strategije koje su povijesno prevladane i daje nove suvremene projekte za budućnost. Okuplja postojeće, naslijeđene snage koje nisu bacile koplja u trnje ali još više sve one nove koji svoje interese vide baš u toj borbi.

Kao partija promjena SRP mora biti jasan u isticanju svojih ciljeva, eksplicitna u svom izrazu i jasno davati do znanja da se borimo za mogući socijalizam. Ne smije ostati samo na kritici postojećeg stanja, nego mora imati svoja rješenja u svim oblastima društveno ekonomskog i političkog života.

Jednako tako ne smije ostati samo na terenu političke borbe nego mora prijeći na teren konkretnih socijalnih akcija. Mora djelovati razgranato, a ne centralizirano. Tu se otvara prostor za njegove općinske, gradske i regionalne organizacije koje su do sada bile anemične. I što je presudno mora obrazovati i pomlađivati svoje članstvo. Gotovo bi se moglo reći da je riječ o jednom posve novom SRP-u.

To je put kojim treba da nastavi SRP.

Zagreb, 12.11.2017.

Ivan Plješa